

Handläggare:
Agneta Olofsson

Yttrande över slutbetänkandet av kommittén för samordning av Mångkulturåret 2006 - Mångfald är framtiden (SOU 2007:50)

1 Ärendet

Stockholms läns landsting har beretts tillfälle att yttra sig över slutbetänkandet av kommittén för samordning av Mångkulturåret 2006. Kommittén lämnar förslag på hur ett fortsatt långsiktigt och ansvarsfullt arbete för en ökad mångfald i det offentliga finansierade kulturlivet kan bedrivas. Förvaltningen har i sitt arbete även inhämtat synpunkter från Mångkulturkonsulenten.

2 Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta att yttra sig över slutbetänkandet av kommittén för samordning av Mångkulturåret 2006 – Mångfald är framtiden (SOU 2007:50), enligt förslagsskrivelse.

3 Bakgrund

3.1 Uppdraget

Den dåvarande regeringen beslutade i december 2004 att utlysa 2006 till Mångkulturår och tillsatte en samordare. Uppdraget var att i samarbete med olika aktörer inom kultur- och utbildningsområdet utarbeta ett program för Mångkulturåret och vara ett stöd för berörda aktörer inför och under Mångkulturåret 2006. Samordnaren hade också till uppdrag att skapa underlag för en långsiktig förändring av kulturlivet med syfte att öka den etniska och kulturella mångfalden och lämna förslag på hur denna bäst kan främjas inom den offentligfinansierade kulturlivet. Syftet med Mångkulturåret 2006 var att på

Bilaga

Förslagsskrivelse

Sammanfattning av Mångfald är framtiden (SOU 2007:50)

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2007-10-26

ett bestående sätt öka alla invånares möjlighet att delta i kulturlivet och att skapa ett samspel mellan olika kulturtraditioner.

Syftet var också att skapa incitament för att offentligt finansierade kulturverksamheter på ett tydligt sätt speglar och införlivar den etniska och kulturella mångfald som finns i dagens Sverige.

3.2 Förslag och slutsatser

Betänkandet består dels av konkreta förslag men också av texter av skribenter som på olika sätt belyser Mångkulturåret. I utredningen diskuteras begreppen kultur, kulturell mångfald, mångkulturell, interkulturell dialog. Samordarens och sekretariatets arbetsätt och metod beskrivs som en dialog, förhandling och förankring med företrädare för kultur- och utbildningsområdets olika verksamheter. Centrala ledord i samordnarens arbete har varit långsiktighet, dialog, samverkan, medvetandegörande och förändring.

Här presenteras de förslag som kommittén har:

- Uppdrag ges till 23 myndigheter, stiftelser, institutioner och bolag inom kulturområdet samt universitetet och högskolor med konstnärliga utbildningar at fördjupa den interna och externa mångfaldsarbetet. Samordnaren föreslår att dessa, utifrån sina specifika ansvars- och verksamhetsområden, ges särskilda uppdrag som bl a berör rekryterings- och antagningsarbetet, publikarbetet, m m .
- Utveckling och förstärkning av bidragen till kulturpolitisk utvecklingsverksamhet. Samordnaren föreslår att det skapas en ny anslagspost i Statens Kulturråds anslag. Den nya posten får namnet Kulturpolitikens utvecklingsverksamhet och får ett anslag på 68 miljoner kr. Den finansieras genom en sammanslagning av olika anslagsposter t ex anslaget till länskonsulenter, centrala amatörorganisationer, lokalhållande organisationer, länsbildningsförbund, bidrag till mångkulturella organisationer med tvärkulturell inriktning, bidrag till funktionshindrades deltagande i kulturlivet.
- Samordnaren föreslår att 10 miljoner kronor av stödet till Kulturpolitisk utvecklingsverksamhet avsätts till aktörer som arbetar med kulturell mångfald, interkulturell dialog och internationellt utbyte.
- 5 miljoner kronor avsätts till anslagsposten Mångfald är framtiden som innefattar projekt för strategisk kulturpolitisk metodutveckling för kulturell mångfald och interkulturell dialog.

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2007-10-26

- Förslag ges till nya mål och återrapporteringskrav i statliga kulturmyndigheters och institutioners regleringsbrev.
- Förslag till förändringar och uppdrag till Statens Kulturråd t ex; förstärka arbetet med metodutveckling kring frågor om mångfald i kulturlivet genom olika åtgärder bl a tillsätta en referensgrupp för mångfaldsfrågor.
- Förändring av mångkulturkonsulentfunktionen. Här föreslås att inte endast landsting eller regioner kan vara huvudman utan även kommuner eller fria kulturorganisationer.
- Samordnaren föreslår att uppdra till den kulturpolitiska utredningen att se över organiseringen av regional kulturverksamhet i Sverige med syfte att undersöka möjligheterna att omfördela bidrag från de befintliga institutionerna på regional nivå till nya aktörer med regionala ambitioner.
- Fördjupad utbildning i mångfaldsfrågor för chefer, anställda och ledamöter i styrelsen, arbets-, referens- och jurygrupper.
- Omfördelning av resurser från Sidas kulturbistånd till interkulturella samarbeten sju procent av biståndet ca 19 miljoner per år används till att skapa kontakter mellan internationella kulturutövare som ingår i svenska utvecklingssamarbeten och svensk publik samt kulturutövare i Sverige. Organisationer som nämns är bl a Re:orient och Selam.
- Uppdrag till Svenska Institutet att se över och förändra den Sverigebild som Svenska Institutet använder i sitt Sverigefrämjande så att bilden bättre överensstämmer med den mångfald som finns i dagens Sverige.
- Uppdrag till Arbetsförmedlingen Kultur att se över regler och rutiner för inskrivning av personer med utländska betyg och arbetslivserfarenheter.
- Uppdrag till Mångkulturellt centrum i Botkyrka att samordna utbildningsinsatser kring mångfald i kulturlivet. Här föreslås att pilotprojekt för en budget på 800 000 kr årligen under perioden 2008-2010.
- Uppdrag till Intercult att driva ett europeiskt resurscentrum för interkulturell dialog. Här föreslås ett treårigt uppdrag där en del av arbetsuppgifterna som idag utförs av Kulturkontakt Sverige flyttas ut från Statens Kulturråd och Riksantikvarieämbetet . Budgeten är på 1,3 miljoner kr per år

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2007-10-26

- Uppdrag till organisationen MOI (Mångfald och inflytande) att utveckla ett nätverk för kulturell mångfald för organisationer och individer inom kultursektorn. Pilotprojektet föreslås få en budget på 400 000 kr per år från 2008-2010.

4 Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen riktar in sitt förslag till yttrande på de delar i utredningen som berör kulturnämndens verksamhetsområde. När det gäller betänkandet som helhet vill förvaltningen framhålla att kommittén är i huvudsak mycket tydlig i sina förslag till förändringar. Förvaltningen anser också att det finns många intressanta reflexioner i de texter av olika skribenter som presenteras i slutbetänkandet. Under Mångkulturåret 2006 avsatte kultur- och utbildningsnämnden 2 mnkr för de sk länsuppdragen. Resultatet blev ett antal intressanta samarbetsprojekt. I de ansökningsregler som gäller för de organisationer som söker stöd hos kulturnämnden är ett kriterium "att alla människor, oavsett kulturell eller social identitet och ursprung, ska ges möjlighet till delaktighet i samhället. Verksamheten ska ta hänsyn till etnisk och social mångfald och bidra till möten mellan människor med olika bakgrund."

4.1 Förändring i Statens Kulturråds anslagsposter

Samordnaren föreslår att det skapas en ny anslagspost i Statens Kulturråds anslag. Den nya posten får namnet Kulturpolitikens utvecklingsverksamhet och får ett anslag på 68 miljoner kr. Den finansieras genom en sammanslagning av olika anslagsposter t ex anslaget till länskonsulenter, centrala amatörorganisationer, lokalhållande organisationer, länsbildningsförbund, bidrag till mångkulturella organisationer med tvärkulturell inriktning, bidragen till funktionshindrades deltagande i kulturlivet. Förslaget är snårigt och det är svårt att förstå hur samordnaren menar att det ska fungera och det blir därför svårt att överblicka konsekvenserna. Förvaltningen har därmed svårt att ta ställning till förslaget men vill påpeka att förslagna förändringar inte får ske på bekostnad av de organisationer som redan ingår i anslagsposterna. Ett skäl till förslaget är att underlätta för aktörer inom mångfaldsområdet att "hitta rätt i denna bidragsdjungel" som samordnaren uttrycker det, men risken kan vara att det blir svårare för andra grupper som får bidrag idag att hitta rätt och att man bara flyttar problemet från en sida till en annan. Med en sammanslagning av anslagsposter finns det en stor risk att vissa bidragskategorier och medel till dessa så småningom kommer att försvinna och förslaget kan då istället få motsatt verkan och inte gynna mångfalden om t ex amatörorganisationer och funktionshindrade uppfattar att medel tas från deras verksamhet. Förvalt-

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2007-10-26

ningen instämmer i samordnarens mening att arbetet med att stärka den etniska och kulturella mångfalden i kulturlivet bör prioriteras högre.

4.2 Mångkulturkonsulentverksamheten

Sedan 2003 har Kulturnämnden en mångkulturkonsulent. Länsmusiken har ansvar för att genomföra uppdraget. 2007 sätter kulturnämnden av 525 000 kr och staten 350 000 kr för mångkulturkonsulenten. Under ett antal år har landstinget ansökt om resurser för 1,5 tjänst. Men utan resultat, förutom hösten 2005 då kulturrådet hade pengar över i budgeten för 2005 och Stockholms läns landsting fick ett tillfälligt stöd med 175 000 kr. Samordnaren bedömer att beviljandet av bidrag till mångkulturkonsulentverksamheten bör styras av behov och efterfrågan och att storstadsområdena ska kunna ansöka om och beviljas bidrag för fler än en mångkulturkonsulent. I Stockholms län med sin mångkulturella befolkning är det önskvärt att statsbidraget höjs för att minst finansiera en 1,5 mångkulturkonsulenttjänst. Mångkulturkonsulentens verksamhet i Stockholms län har hittat sin form och det arbete som har påbörjats bör ges en rimlig chans att utvecklas för att uppnå det mål som kulturrådet har ställt upp - att frågor rörande etnisk och kulturell mångfald så småningom ska bli en integrerad del och därmed en naturlig del i den regionala kulturverksamheten.

En erfarenhet som mångkulturkonsulenten har gjort av sitt arbete med länsfunktionerna och kommunerna i Stockholms län är att det finns ett stort behov av att arbeta med mångfaldsfrågorna och att Mångkulturåret gav en chans och en "puff" att uppmärksamma dessa frågor mer och behovet av ett fortsatt arbete med dessa frågor har nu ökat ytterligare. Här fyller mångkulturkonsulenten en viktig funktion som inspiration, stöd och anordnare av seminarier, fortbildning m m. Mångkulturkonsulenten har funnit att behovet är stort av ett övergripande och långsiktigt arbete i länet för att skapa nätverk och nya mötesplatser för grupper som annars inte brukar träffas. Samordnaren belyser mångkulturkonsulenternas viktiga roll att långsiktigt inrikta sig på att bryta dominerande strukturer i kulturlivet genom nätverksskapande, metodutvecklande och dialogfrämjande arbete. Däremot håller förvaltningen inte med samordnaren om att arrangerandet av lokala och regionala aktiviteter och evenemang enbart borde vara en fråga för övriga sakkonsulenter. I landstingets avtal med mångkulturkonsulenten ingår som en viktig del av verksamheten olika aktiviteter och evenemang.

Mångkulturkonsulenten samarbetar med t ex kommuner, länsfunktioner, mångkulturella organisationer och sakkonsulenter i olika konkreta mångfalds- och mångkulturprojekt. Det är ett sätt att hålla mångfaldsfrågan levande och en hjälp för mångkulturkonsulenten att hitta en struktur för att långsiktigt

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2007-10-26

arbeta med frågan när det gäller utbud, publik och organisation. Det är också ett sätt att knyta nya kontakter som är till hjälp i det fortsatta arbetet.

Förvaltningen avvisar inte entydigt förslaget om att även en kommun eller fria kulturorganisationer kan vara huvudman för konsulentfunktionen. Men förvaltningen kan se att vissa svårigheter kan uppstå när det gäller finansieringen och samordningen av uppdraget på regional nivå.

Samordnaren tar också upp den kritik som under ett flertal år har riktats mot Statens Kulturråd när det gäller hantering av mångkulturkonsulentverksamheten. Förvaltningen ställer sig helt bakom den kritiken när det gäller hanteringen av verksamheten. Ofta fattas det sena beslut om statsbidrag och ständiga byten av handläggare har inneburit brister i kontinuitet och kommunikationen mellan å ena sida kulturrådet och å andra sidan mångkulturkonsulenterna och deras huvudmän. Kulturförvaltningen har vid ett flertal tillfällen påtalat detta för kulturrådet. För verksamhetsåret 2007 fick kulturförvaltningen besked om statsbidrag i början på april 2007. Eftersom landstinget har lagt ut uppdraget till Länsmusiken i Stockholm så innebär denna sena process en osäkerhet i Mångkulturverksamhetens verksamhetsplanering.

4.3 Uppdrag till olika kulturorganisationer

Samordnaren föreslår att Mångkulturellt centrum i Botkyrka får i uppdrag att samordna utbildningsinsatser kring mångfald i kulturlivet och att Intercult får uppdrag att driva ett europeiskt resurscentrum för interkulturell dialog. Vidare föreslås att organisationen MOI (Mångfald och inflytande) får i uppdrag att utveckla ett nätverk för kulturell mångfald för organisationer och individer inom kultursektorn. När det gäller omfördelning av resurser från Sidas kulturbistånd till interkulturella samarbeten föreslås att bl a Selam och Re:orient skall användas till att skapa kontakter mellan internationella kulturutövare som ingår i svenska utvecklingssamarbeten och svensk publik samt kulturutövare i Sverige. Alla de ovan nämnda organisationerna förutom MOI har ett verksamhetsstöd från kulturnämnden. Förvaltningen anser att organisationerna genomför ett viktigt arbete för att främja mångfalden med sin kompetens och erfarenhet men förvaltningen ställer sig tveksam till att välja ut just dessa organisationer för uppdragen.

4.4 Frigör bundna medel på regionalnivå

Samordnaren föreslår att uppdraga till den kulturpolitiska utredningen att se över organiseringen av regional kulturverksamhet i Sverige med syfte att undersöka möjligheterna att omfördela bidrag från de befintliga institutionerna på regional nivå till nya aktörer med regionala ambitioner. Förvaltningen an-

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2007-10-26

ser att förslaget är intressant. Stockholms läns landsting har ingen länsteater, utan landstinget stöd går istället till 36 fria scenkonstgrupper för föreställningar för barn, ungdomar och familjer. Ett system som förvaltningen tycker fungerar väl. Det innebär att länets kommuner får ta del av en mångfald av föreställningar inom scenkonsten. I det avseendet stämmer således förslaget överens med vad som redan gäller i Stockholms län. Däremot har ju även Stockholms läns "institutioner" i form av Länsmusik, Länsbibliotek och Länsmuseum. Förvaltningen förutsätter att de statliga stöden inte minskar till den typen av verksamheter. Särskilt inte mot bakgrund av att Stockholms län generellt har omotiverat låga statsbidrag i förhållande till befolkningsunderlag, befolkningssammansättning och i relation till de andra storstadsregionerna i landet.

Hans Ullström